תנ״ך · אחרונים · מצודת ציון · נביאים

מצודת ציון על מלאכי

רבי דוד אלטשולר

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

מצודת ציון על מלאכי

רבי דוד אלטשולר

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/מצודת-ציון-על-מלאכי/
הקובץ נוצר ב־16 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611160902 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 4
פסוק א 4
פסוק ג 4
פסוק ד 4
פסוק ו 4
פסוק ז 4
פסוק ח 4
פסוק ט 4
פסוק י 4
פסוק יא 5
פסוק יב 5
פסוק יג 5
פסוק יד 5
פרק ב 5
פסוק ב 5
פסוק ג 5
פסוק ה 5
פסוק ו 5
פסוק ז 5
פסוק ח 5
פסוק ט 6
פסוק י 6
פסוק יב 6
פסוק יג 6
פסוק טו 6
פסוק טז 6
פסוק יז 6
פרק ג 7
פסוק א 7
פסוק ב 7
פסוק ג 7
פסוק ד 7
פסוק ה 7
פסוק ו 7
פסוק ז 7
פסוק ח 7
פסוק ט 7
פסוק י 8
פסוק יא 8
פסוק יב 8
פסוק יג 8
פסוק יד 8
פסוק טו 8
פסוק טז 8
פסוק יז 9
פסוק יט 9
פסוק כ 9
פסוק כא 9
פסוק כב 9
פסוק כג 9
פסוק כד 9

פרק א

פסוק א
משא. נבואה ולתוספת ביאור אמר דבר ה':

פסוק ג
לתנות. מלשון תנין והוא מין נחש:

פסוק ד
רששנו. מלשון רש ועני וכן מתרושש והון רב (משלי י"ג):
גבול. ענין מחוז:
זעם. ענין כעס:

פסוק ו
אדונים. דרך המקרא להזכיר שם אדנות בלשון רבים וכן אדוני יוסף (בראשית ל"ט):

פסוק ז
מגישים. מקריבים:
לחם. כן יקרא כל הקרב על המזבח וכן את קרבני לחמי (במדבר כ"ח:ב'):
מגואל. מתועב ומטונף כמו מוראה ונגאלה (צפניה ג):
גאלנוך. ר"ל גאלנו ותעבנו קרבניך:
שלחן. ר"ל המזבח שמסדרין עליו הקרבן לה' כעין שמסדרין על השולחן וכמ"ש וידבר אלי זה השלחן וגו' (יחזקאל מ"א:כ"ב):

פסוק ח
פסח. חגר וצולע:
לפחתך. ענין שר ושליט כמו פחת יהודה (חגי א):
הישא פניך. זה הלשון יאמר על הכבוד וכן זקן ונשוא פנים (ישעיה ג):

פסוק ט
חלו. ענין תפלה כמו ויחל משה (שמות לב):
ויחננו. מלשון חנינה וחמלה:

פסוק י
תאירו. תבעירו כמו נשים באות מאירות אותה (ישעיהו כ"ז:י"א):
חפץ. ענין רצון:
ומנחה. כן יקראו כל הקרבנות שבאים למנחה ולדורון וכן וערבה לה' מנחת (לקמן ג):

פסוק יא
מבואו. ענין שקיעה כמו כי בא השמש (ראשית כא):
מקטר. מל' הקטרה:
מגש. ענין הקרבה:

פסוק יב
וניבו. ענין אמירה כמו בורא ניב שפתים (ישעיהו נ"ז:י"ט):
אכלו. מאכלו:

פסוק יג
מתלאה. ענין עיפות ויגיעה כמו את כל התלאה (שמות יח):
והפחתם. ענין דאבון ותוגה כמו מפח נפש (איוב יא) או הוא מל' הפחה ונשיבת רוח:

פסוק יד
וארור. ענין קללה:
נוכל. ענין ערמימות כמו ויתנכלו אותו (בראשית לז):

פרק ב

פסוק ב
המארה וארותי. מל' ארירה וקללה:

פסוק ג
גוער. ענין זעקת נזיפה:
וזריתי. אפזר כמו מזרה ישראל (ירמיה לא):
פרש. זבל וצואה כמו וקרבו ופרשו (ויקרא ד):
חגיכם. כן יקראו הקרבנות לפי שרובם באים בחג וכן אסרו חג בעבותים (תהלים קיח):

פסוק ה
נחת. ענין פחד כמו ויהי חתת אלהים (בראשית ל"ה:ה'):

פסוק ו
ובמישור. מל' ישר:

פסוק ז
מלאך. שליח כמו ויאמר חגי מלאך ה' (חגי א':י"ג):

פסוק ח
סרתם. מל' הסרה:

הכשלתם. מל' מכשול:

פסוק ט

כפי. כשיעור כמו איש כפי אכלו (שמות י"ב:ד'):

ונושאים פנים. זה הלשון יאמר על הכבוד והחנופה וכן ופני רשעים תשאו (תהילים פ"ב:ב'):

פסוק י

נבגד. ענין פשע ומרד:

באחיו. ענינו אחוה וקורבה:

לחלל. ענין הבטול וההפרה:

פסוק יב

ער. מל' התעוררות:

ועונה. מל' עניה ותשובה:

מאהלי. ר"ל מאהלי תורה:

ומגיש. מקריב:

מנחה. תשורה וקרבן:

פסוק יג

כסות. מל' כסוי:

ואנקה. ענין צעקת אנחה כמו אנקת אסיר (תלים קב):

פנות. מל' הפנה וסבוב:

פסוק טו

ושאר. הנה יתרון מעלה כי כמו שמלת יותר היא משותפת להשארה וליתרון מעלה כמ"ש יתר מדעהו צדיק (משלי י"ב:כ"ו) כן מלת שאר משותפי לשניה':

רוח. ר"ל רוח חכמה ויראת ה':

ברוחכם. ענין רצון, כמו הנני נותן בו רוח (ישעיהו ל"ז:ז'):

פסוק טז

חמס. ענין מחשבה רעה ושנאה:

פסוק יז

הוגעתם. מל' יגיעה ועייפות:

חפץ. ענין רצון:

פרק ג

פסוק א
ופנה. ענין הסרה ובעור כמו פנית לפניה (תהלים פ):

פסוק ב
מכלכל. יסבול כמו ומי יכילנו (יואל ב):
מצרף. ענין זכוך מהסיג כמו צרפתיך ולא בכסף (ישעיה מח):
וכבורית. שם עשב המנקה וכן ותרבי לך בורית (ירמיה ב):
מכבסים. מלשון כבוס:

פסוק ג
כסף. כמו ככסף:
וזקק. ענין זכוך וצרוף כמו מזוקק שבעתים (תהלים יב):
מגישי. ענין הקרבה:
מנחה. ר"ל תשורה וכל הקרבנות בכלל:
בצדקה. ר"ל כדת וכראוי:

פסוק ד
וערבה. ענין מתיקות וכן ושנתי ערבה לי (ירמיהו ל"א:כ"ו):
קדמוניות. מלשון קודם:

פסוק ה
ובעושקי. ענין גזל:
ומטי. מל' הטייה:

פסוק ו
שניתי. מלשון השתנות וחלוף:
כליתם. מל' תכלית וסוף:

פסוק ז
למימי. הלמ"ד נוספת:

פסוק ח
היקבע. ענין עושק כמו וקבע את קבעיהם נפש (משלי כד):

פסוק ט
במארה. נארים מל' ארירה וקללה:

פסוק י
טרף. ענין מזון והוא מושאל ממזון החיה הבאה ע"י טריפה:
ובחנוני. מל' בחינה ונסיון:
נא. עתה:
ארובות. חלונות כמו וארובות השמים נפתחו (ראשית ז):
והריקותי. ענין הזלה ושפיכה כמו על הארץ יריקו (קהלת י"א:ג'):
בלי. הוא כמו אל ולא:
די. ענין הספוק:

פסוק יא
וגערתי. ענין זעקת נזיפה:
תשכל. ענין חסרון הפרי והוא מושאל ממחוסר בנים הנקרא שכול:

פסוק יב
ואשרו. ענין הלול ושבח כמו אשרי האיש (ת"א):
ארץ. ר"ל בארץ:
חפץ. ענין רצון:

פסוק יג
חזקו. ענין קושי:

פסוק יד
שוא. ענין חנם:
בצע. ענין תועלת כמו מה בצע בדמי (שם ל):
קדורנית. ענין שחרות כמו שמש וירח קדרו (יואל ד':ט"ו) ור"ל שחוח ובהכנעה:

פסוק טו
מאשרים. משבחים:
נבנו. מלשון בנין:
בחנו. מלשון בחינה ונסיון:
וימלטו. ענין הצלה:

פסוק טז
ויקשב. ענין האזנה:
ספר. מגילה:
ולחושבי. מל' מחשבה:

פסוק יז
סגלה. ענין אוצר כמו וסגולת מלכים (קהלת ב):
וחמלתי. ענין רחמנות:

פסוק יט
בוער. ענין שרפה:
קש. הוא התבן הדק:
ולהט. ענין שרפה והתלהבות כמו אש לוהט (תהלים קד):
לא יעזוב. לא יניח:

פסוק כ
ופשתם. ענין רבוי ור"ל רבוי הבשר וכן כי תפושו כעגלה דשה (ירמיה ג):
מרבק. כן יקרא דיר העגלים מקום שמתפטמים שם וכן ועגלים מתוך מרבק (עמוס ו':ד'):

פסוק כא
ועסותם. ענין מיעוך וכתישה וכן מעסיס רמוני (ש"ה ה) והוא המיץ מן הרמונים אשר יקרא כן ע"ש שממעכים וכותשים הרמונים להוציא המיץ:
כפות. כמו ששטחית היד נקרא כף היד כן שטחית הרגל נקרא כף הרגל:

פסוק כב
בחורב. הוא הר סיני:
על כל ישראל. בעבור כל ישראל:

פסוק כג
לפני. קודם:

פסוק כד
והשיב. מל' תשובה:
על בנים. ר"ל על ידי בנים, או על הוא כמו עם:
חרם. ענין כריתה ואבדון כמו וחרם לא יהיה עוד וישבה ירושלים לבטח (זכריה י"ד:י"א):